

■ Святло ў акне

МЕЛОДЫ СТАРОГА ФАРТЭПІЯНА

ЯК ЗВЫЧАЙНЫ ДОМ ЗРАБІЦЬ НЕЗВЫЧАЙНЫМ

У каміне патрэскаюць дровы. Ля коміна прымасціліся шматлікія цацкі, сшытыя рукамі ўмелай гаспадыні. Яна садзіцца за старое піяніна і пачынае іграць, дакранаючыся да клавішаў, зробленых са слановай косці.. У доме Андрэя і Алы Ніжнік у вёсцы Зарачаны (калісьці Баламутавічы) Пухавіцкага раёна надзвычай цёпла і ўтульна. Гасцінныя, добразычлівыя, яны рады кожнаму, хто да іх завітае (у тым ліку карэспандэнтам «Звязды»). Заўсёды напояць кубкам гарачай гарбаты, прапануюць сагрэцца ля агню ды парадуюць дасціпнай гісторыяй.

Кола, якое ператварылася ў люстру

Вельмі прыветна сустракае вандроўнікаў і іх дом. На сценах, на шматлікіх паліцах, расставлены рэчы, якія вельмі цікава разглядаць. Вось падсвечнікі і невялікія ліхтарыкі, а вось шары, сплеченыя з лазы, і тэкстыльныя лялькі, што ўселіся на край печы.

Некаторым прадметам, што маюцца тут, самы раз адправіцца ў музейную экспазіцыю: яны сведчаць пра вясковы побыт гэтых мясцін. Аказваецца, гаспадары сапраўды плануюць адкрыць уласны музей! Аднак стандартныя падыходы да экспазіцый ім нецікавыя. Таму яны вырашылі ўвасобіць уласную ідэю — зрабіць музей сям’і, у якім можна будзе ўбачыць гісторыю розных пакаленняў.

Прадметы для будучага музея збіралі па ўсіх Зарачанах. Аднавяскоўцы спакойна аддавалі тое, што сёння здаецца ўжо непатрэбным. Аднак памытыя, даведзеныя да ладу прадметы сталі выглядаць як годныя музейныя экспанаты.

Найперш сабралі ўвесь рыштунак, з дапамогай якога калісьці гатавалі ежу, — розныя гаршкі, відэльцы. Дабавілі да калекцыі прасы, прыгожыя самавары, лампады. Розныя віды калаўротаў таксама не пакінулі па-за ўвагай. Драўляныя колы ад старых

Ала з задавальненнем асвоіла кіраванне квадрацыклам.

зейных прадметаў. Старыя радыёпрыёмнікі, грамафоны, пласцінкі... Ала кажа, што ўнутрана адчувае: праз пэўны час гэтыя рэчы будуць выклікаць вялікую цікавасць.

Сярод найбольш незвычайных экспанатаў — нямецкі тэрмас, знойдзены пасля Вялікай Айчыннай вайны. Доўгі час вяскоўцы насілі ў ім ежу ў поле, калі пасвілі кароў, а цяпер вырашылі аддаць будучаму музею. Маецца тут і рэдкі штык-нож часоў Першай сусветнай вайны. Ён трохбаковы — пасля такая зброя была забароненая, бо ёй рабіліся рваныя раны.

Ала расказала, як будзе выглядаць будучы музей:

— Размесцім яго ў сапраўднай вясковай хаце — акурат побач з нашым участкам вызвалілася такая. Старыя дзверы ў ёй захаваем. Унутры, хутчэй за ўсё, павесім калыску, у якой вырасла не адно пакаленне зарачанскіх дзяцей. Упрыгожу яе карункамі, зробленымі калісьці тутэйшымі жанчынамі — яна будзе выглядаць менавіта так, як я гэта запамніла з маленства. Паставім начоўкі, у якіх раней купалі дзетак. Дрэва, з якіх яны высечаны, настолькі гладкае, апрацаванае рукамі майстра і вадой, што цяпер не патрабуе ніякага ўдасканалвання. Хут-

Муж і жонка — як дзве часткі аднаго цэлага...

Андрэй і Ала ў свой час пажылі ў сталіцы, уладкаваліся там. Аднак душа ўсё адно клікала назад у вёску, на зямлю бацькоў... Андрэй па адукацыі будаўнік. Адночы, пабудаваўшы катэдж знаёмаму, зразумеў, што і сабе можа такое ж зрабіць. Трэба толькі будаўнічыя матэрыялы набыць. Сам не ведае, адкуль знайшліся грошы на ўсё, аднак у выніку на ўчастку, які застаўся ад Алінай мамы (яна і цяпер жыве з імі), пабудавалі новы вялікі дом. А тое, што ўсё ў ім так ладна і прыгожа — гэта, пэўна, заслуга жонкі. Яна матэматык па адукацыі, аднак вучыцца па гэтай спецыяльнасці пайшла толькі таму, што так хацелі бацькі. А ёй самой заўсёды падабалася маляваць, і свае прыродныя здольнасці ў гэтай сферы яна развіла нават без спецыяльнай адукацыі. Шыццё з абрэзкаў тканіны, роспіс, выраб лялек, пляценне — усё, што можна зрабіць сваімі рукамі, гэтай гаспадыні ўдаецца вельмі добра. Муж і жонка, як дзве палавінкі аднаго цэлага, ідэальна дапаўняюць адно аднаго.

Андрэй і Ала ў свой час пажылі ў сталіцы, уладкаваліся там. Аднак душа ўсё адно клікала назад, у вёску, на зямлю бацькоў...

Да таго ж гэтая сям’я любіць актыўны адпачынак. Яны ходзяць у вандроўкі, катаюцца на лыжах, на лодцы. А нядаўна нават набылі квадрацыкл, каб ямчэй было пераадольваць сумёты! Дарэчы, менавіта гэтыя гаспадары першымі ў Беларусі пабудавалі невялічкі дом на дрэве — для рамантычнага адпачынку.

Асабліва ганарацца Ніжнікі і тым, што іх дзеці таксама не прыкіпелі душой да вялікага горада, а пабудавалі дом у вёсцы і засталіся жыць побач з бацькамі. Ужо нарадзіліся два ўнукі, якія таксама будуць працягваць сямейную справу.

На пытанне, у чым сакрэт такога добрага ладу, што пануе ў іх доме, Андрэй адказвае:

— Найперш жонку трэба такую займець, выхаваць (абое ўсміхаюцца. — **Аўт.**), падстроіцца адзін да аднаго. А цяпер мы супольна натхняемся, шчыруем у сваім доме. Нельга сказаць, што гэта наша праца. Робім усё ў сваё задавальненне. Аднак у выніку атрымліваецца, што мы працаголікі. Паглядзіш збоку на сваю працу — і хочацца зрабіць яшчэ больш. Гэта спосаб жыцця.

Ала дадае, што калі ў некага нешта не атрымліваецца: мала плацяць, сварыцца начальнік, не выпісвае прэмію, — значыць, чалавек гэты папросту знаходзіцца не на сваім месцы. Бо праца, якая па душы, заўсёды ў радасць...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Пухавіцкі раён.

■ Неасабісты суб'ектыў

ЗА ТЫХ, КАГО МЫ ПРЫРУЧЫЛІ

Што змянілася за год пасля ўступлення ў сілу артыкула аб жорсткім абыходжанні з жывёламі ў Крымінальным кодэксе

НА ГЭТЫМ тыдні ў судзе Крычаўскага раёна быў вынесены прыговор па, скажам так, не вельмі тыповай для нашага грамадства справе. Двух маладых (аднаму дваццаць, другому дваццаць сем гадоў) хлопцаў асудзілі да месяца арышту за жорсткае абыходжанне з жывёлай, якое стала прычынай яе гібелі.

Калі ж без юрыдычных словазлучэнняў — усё больш праясна. Падпітыя дзецюкі, у якіх не аказалася грошай на дабаўку, успомнілі пра тое, што прыяцель, якога бачылі ў хаце суседзяў, завінаваціўся ім пэўную суму. З патрабаваннем аддаць доўг купюрамі або натурай (бутэлькай) яны няпрошанымі гасцямі ўваліліся да людзей у хату. Калі ж пачулі, што ў даўжніка няма з сабой ні грошай, ні гарэлкі, раз’юшаныя, выскачылі на двор, выцягнулі з будкі сабаку, адзін трымаў няшчасную жывёліну за ланцуг, прыціснуўшы нагой да зямлі, а другі перарэзаў ёй нажом горла. Жудасна?

Чакайце, гэта яшчэ не ўсё. Зусім нядаўна падобная справа разглядалася ў судзе Маскоўскага раёна Брэста. Там п’яны недавярак нажом успароў жылот маленькаму кацяняці на вачах у гаспадара жывёлкі. Дасталося і самому гаспадару: прыставіўшы той самы нож яму да шыі, злачынца пагражаў, што зробіць з ім тое ж, што з кацянём... За забітага коціка яму прысудзілі два месяцы арышту, за пагрозу забойствам чалавеку — год і тры месяцы ў калоніі строгага рэжыму. Асуджанага ўзялі пад варту ў зале суда. Цяпер, праўда, справа знаходзіцца на пераглядзе ў абласным судзе. Але пакаранне, трэба думаць, будзе. Ці будзе пакаранне? Пытанне іншае.

У Гродне суда пакуль не было, але крымінальная справа заведзена і да суда, мяркую, дойдзе абавязкова. Там трыццацігадовы мужчына прывёў у кватэру бяздомнага сабаку (гэтых бедных валацуг з адчайнымі вачыма завабіць за сабой нескладана — варта толькі паказаць якую ежу). Спачатку ён накарміў жывёліну, а пасля забіў яе на балконе. Забіваў жорстка — міліцыю выклікалі суседзі, якія пачулі энк ахвяры, а ўся сцяна на балконе была залітая яе крывёй...

ГЭТА толькі паведамленні некалькіх мінулых тыдняў. На сайтах нашых інфармагенцтваў ужо нават з’явіліся адмысловыя тэгі «жывёлы забойства». І справа не ў тым, што апошнім часам сярод нас стала больш закамплексаваных садыстаў, якія сваю злосць і крывёду зрываюць на тых, хто слабеішы, каго мы прыручылі. Такія людзі былі, ёсць і будуць у любым грамадстве. Але цяпер яны не будуць беспакаранымі — вось што галоўнае.

Роўна год назад, 28 студзеня 2015 года, уступіў у сілу закон аб унясенні змяненняў у тым ліку і ў Крымінальны кодэкс. Сярод іх — новы артыкул 339-1 («Жорсткае абыходжанне з жывёлай, якое стала прычынай яе гібелі ці калецтва, здзейсненае з хуліганскіх, карыслівых і іншых нізкіх пакненняў або ў прысутнасці заведама малалетняга»). Да гэтага гаспадары забітых або пакалечаных жывёл маглі звяртацца з заявай хіба што аб псаванні маёмасці. А з бяздомных увогуле можна было здэкавацца беспакарана, хіба што атрымаць штраф за хуліганства, пры ўмове, што абураныя сведкі экзекуцыі званілі ў міліцыю...

Першыя судовыя справы, якія разглядаюцца па гэтым новым артыкуле, рэальныя тэрміны зняволення за забойства жывых істот — сведчанне таго, што закон сапраўды працуе. А яшчэ — надзея на тое, што для тых, каму проста карціць зрабіць балюча сабаку, кацяняці, няхай нават шкодліваму і бяздомнаму, гэта стане прышчэпкай ад бяздумнай жорсткасці...

У МАЗЫРЫ ў палонку на Прыпяці нядаўна праваліліся два бяздомныя сабакі. Спачатку ўскочыў у ледзяную ваду адзін, а другі енчыў, мітусіўся і спрабаваў дапамагчы сябру, пакуль лёд на вымоіне не праваліўся і пад ім. Хлопцы з АСВОДА здзейснілі цэльную ратавальную аперацыю па выцягванні валацужак з вады. Давялося адпаведна экіпіравацца і прымяняць спецыяльную лесвіцу. (Хто быў у Мазыры, ведае, якая там шырокая і вірлівая рака.) На шчасце, усё скончылася добра, хіба што выратаваныя тапельцы аказаліся няўдзячнымі істотамі — апынуўшыся на сушы, тут жа ўцяклі, не спакусіўшыся нават на пачастунак... А ў Магілёве, каб выратаваць лабрadora па мянушцы Джэсі, што кінуўся за качкамі і апынуўся ў ледзяным вадзе Дняпра, вадалаз ратавальнай службы падпаўзаў па ненадзейным у такую адлігу лёдзе, а пад ім была глыбіня пяць метраў.

Людзі ратавалі жывёл, фактычна рызыкуючы ўласным жыццём. Хаця маглі і адмовіцца. Чалавечае жыццё ўсё-ткі даражэйшае. І ніхто — ні людзі, ні той жа Крымінальны кодэкс — іх за тое не асудзіў бы.

АЛЕ Ж, акрамя Крымінальнага кодэкса, ёсць яшчэ шкадаванне і сумленне. Тое галоўнае, што нас ад жывёл і адрознівае.

Алена ЛЯЎКОВІЧ. *alena@zviazda.by*

Ніжнікі першымі ў Беларусі пабудавалі дом на дрэве.

вазоў ператварыліся ў... прыгожыя свяцільні ў доме гаспадароў. Ала Ніжнік адзначае: «Гэтыя колы адхадзілі на сваім вяку вельмі шмат. Яны заслужылі, каб быць адмытымі, пафарбаванымі і павісець у прыгожай зале, асвятляючы яе». Па ўсёй вёсцы сабралі таксама і жняўкі, сячкарні, якія стаялі закінутымі ў старых пунях. Андрэй і Ала памылі, пачысцілі іх і расставілі па сваім падворку. Цяпер яны ўпрыгожваюць яго, бы сапраўдныя рарытэты.

Вышытыя рукамі матулі карціны, накрухмаленыя фіранкі — усё гэта ляжыць у куфры і таксама чакае свайго часу, каб быць прадставленымі ў новай якасці — му-

чэй за ўсё, там будзе стаяць сервант 1960-х гадоў, які аддасць мая сястра. Прыгледзела я і старую канапу з драўлянай панэллю і люстэркам. Фартэпіяна, якое цяпер стаіць у нашым доме, магчыма, таксама пераедзе ў музей. Яно 1875 года. Клавішы зроблены з сапраўднай слановай косці (не ведаю, ці робяць цяпер такія). Неяк у Мінску набылі гэты інструмент за 20 долараў. Фартэпіяна ледзь не развальвалася на хаду, мы нават думалі вярнуць назад. Аднак гаспадыня, якая прадавала яго, проста зачынiла за намі дзверы. Таму зваротнага шляху, як кажуць, не было... Нашы дзеці танцавалі пад гукі гэтага фартэпіяна, а цяпер танцуюць унукі.